

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 91/2026 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Ympäristövaliokunta (YmVM 11/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 3 §:n 5 kohta ja 7 kohdan d alakohta, 22 §:n 2 momentti, 52 §:n 2 momentti, 68 §:n 1 momentti, 11 luvun otsikko, 98 §:n 1 momentti, 99 ja 100 §, 101 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 103 ja 104 §, 105 §:n otsikko ja 2 momentti, 106 ja 107 §, 131 §:n 1 momentin 4 kohta sekä 134 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 103 ja 104 § osaksi laissa 802/2025, sekä

lisätään 3 §:ään uusi 8 kohta sekä lakiin uusi 13 a ja 104 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *ekologisella kompensatiolla* eliölajeille ja luontotyypeille aiheutettavien heikennysten hyvittämistä 11 lukua noudattaen parantamalla eliölajien ja luontotyyppien tilaa heikennysalueen ulkopuolella, kun heikennyksiä on ensisijaisesti vältetty, toissijaisesti minimoitu ja, jos mahdollista, heikennettyjen eliölajien ja luontotyyppien tilaa on ennallistettu heikennysalueella;

7) *luontovahingolla* luontotyyppien ja eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävää, mitattavissa olevaa suoraa tai välillistä haitallista vaikutusta,

Eduskunnan vastaus EV 116/2026 vp

jonka aiheuttamiseen ei ole myönnetty poikkeusta 39 §:n 2 momentin tai 83 §:n nojalla, ja joka aiheutuu:

-----
d) 78 §:ssä tarkoitetuille lajeille tai siinä tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvan yksilön lisääntymis- tai levähdyspaikoille;

8) *luontoteolla* toiminnanharjoittajan, yhteisön tai yksityisen henkilön vapaaehtoista eliölajien ja luontotyyppien tilan parantamista 11 lukua noudattaen, kun toiminnassa aiheutuvia luontohaittoja on mahdollisuuksien mukaan vältetty, minimoitu ja hyvitetty.

13 a §

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

Ympäristöministeriö vastaa luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1991, jäljempänä *ennallistamisasetus*, 15 artiklassa tarkoitetun kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisesta. Kukin ministeriö valmisteleo omaa toimialaansa koskevan osuuden. Ennallistamissuunnitelman täytäntöönpanon ohjaus ja seuranta kuuluvat toimialallaan kullekin ministeriölle.

Valtioneuvosto:

1) päättää kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen toimittamisesta Euroopan komissiolle;

2) hyväksyy kansallisen ennallistamissuunnitelman.

Kansallisella ennallistamissuunnitelmalla ei ole vaikutusta yksityisten maanomistajien oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Ennallistamisasetuksen 15 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetuissa, kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan sisältyvissä viitteellisissä kartoissa ei osoiteta ennallistamistoimenpiteitä yksityisomistuksessa oleville maa-alueille.

22 §

Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltaminen

-----
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin valtiontukea koskevien säädösten mukaisen tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, rajoituksista, maksamisesta, käytöstä ja tuen saajan velvollisuuksista sekä tukiehoista.

52 §

Valtion muun luonnonsuojelun alueen rauhoitussäännökset

Muualla kuin metsästyslain 8 §:ssä tarkoitettulla alueella sijaitsevalla valtion muulla luonnonsuojelun alueella perustamisasetuksella voidaan säätää metsästyksen sallimisesta, jos metsästys ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta eikä aiheuta haittaa alueen muulle käytölle.

Eduskunnan vastaus EV 116/2026 vp

Säännökset voivat olla ajallisesti tai alueellisesti rajoitettuja taikka kohdistua tiettyyn riistaeläinlajiin.

---

68 §

Luvun soveltamisalaan kuuluvat eliölajit

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä luontaisella levinneisyysalueellaan luonnonvaraisina esiintyviin eläin- ja kasvilajeihin lukuun ottamatta metsästyslain 5 §:ssä mainittuja riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä sekä kala- ja rapulajeja. Jäljempänä 78, 79 ja 83 §:ssä säädettyä sovelletaan kuitenkin myös karhuun, ilvekseen ja saukkoon.

---

11 luku

Luonnonarvojen tuottaminen, vapaaehtoinen ekologinen kompensatio ja luontoteko

98 §

Heikennyksen hyvittäminen

Luonnonarvoja toiminnassaan heikentävä toimija (*heikennyksen aiheuttaja*) voi hyvittää toiminnastaan luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuvan heikennyksen vähintään täysimääräisesti 99 §:ssä tarkoitetuilla luonnonarvoja lisäävillä toimenpiteillä tai 100 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä suojeluhyvityksellä.

---

99 §

Luonnonarvoja lisäävät toimet

Luonnonarvoja lisääviä toimenpiteitä ovat toimenpiteet, joihin ei ole velvollisuutta lainsäädäntöön tai muuhun velvoitteeseen perustuen, ja joilla:

- 1) palautetaan luonnonarvoiltaan tai kunnoltaan heikentynyt alue ennallistumaan kohti luonnontilaa tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tavoiteltua tilaa;
- 2) lisätään luontotyyppin tai eliölajin elinympäristön pinta-alaa; tai
- 3) parannetaan luontotyyppin tai eliölajin elinympäristön ekologista laatua.

Eduskunnan vastaus EV 116/2026 vp

100 §

Suojeluhuvely

Suojeluhuvelyksellä tarkoitetaan uhanalaisen luontotyypin luonnontilaltaan edustavan esiintymän pysyvää suojelua, joka:

- 1) ylläpitää tai parantaa luonnontilaa tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tavoiteltua tilaa estämällä luonnontilan heikentymistä aiheuttavan toiminnan; ja
- 2) tuottaa paremman ekologisen lopputuloksen kuin 99 §:ssä tarkoitetut luonnonarvoja lisäävät toimenpiteet.

101 §

Hyvittämisen kriteerit

Luonnonarvoja lisäävät toimenpiteet on toteutettava:

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonarvoja lisäävien toimenpiteiden luonnonarvoihin liittyvästä ja alueellisesta vastaavuudesta.

103 §

Luonnonarvojen tuottaminen

Maanomistaja voi tuottaa luonnonarvoja lisäävillä toimenpiteillä luonnonarvoja käytettäväksi ekologiseen kompensatioon ja luontotekona.

Luonnonarvojen tuottamisesta on laadittava luonnonarvojen tuottamissuunnitelma, jossa on esitettävä:

- 1) tiedot luonnonarvojen tuottamisalueesta, sen luonnonarvoista ja niiden tilasta ennen luonnonarvoja lisääviä toimenpiteitä;
- 2) tiedot parannettavista luonnonarvoista, tavoiteltavasta tilasta sekä luonnonarvoja lisäävistä toimenpiteistä, joilla luonnonarvojen parantaminen toteutetaan;
- 3) aikataulu, jossa luonnonarvoja lisäävät toimenpiteet suoritetaan;
- 4) tiedot luonnonarvoja lisäävien toimenpiteiden toteuttamisen seurannasta;
- 5) arvio luonnonarvoja lisäävien toimenpiteiden toteutumisen riskeistä ja suunnitelma niihin varautumisesta sekä vaihtoehtoisista toteutustavoista;
- 6) tiedot perustavien toimenpiteiden käytännön toteuttajasta ja tämän pätevydestä tehtävään.

Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon luonnonarvojen tuottamissuunnitelmasta. Lausunto on toimitettava tiedoksi kunnalle ja maakuntaliitolle, jossa suunnitelmassa tarkoitettu alue sijaitsee sekä Puolustusvoimille.

Luonnonarvojen tuottamissuunnitelman mukaisten perustavien toimenpiteiden toteutuksen jälkeen Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä.

Hyvitysalueella tuotettuihin luonnonarvoihin ei sovelleta 64 ja 77 §:ää ilman maanomistajan suostumusta.

Eduskunnan vastaus EV 116/2026 vp

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonarvojen tuottamissuunnitelman sisällöstä.

104 §

Päätös hyvityksen korvaavuudesta ja tuotettavien luonnonarvojen suojelusta

Heikennyksen aiheuttaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätöstä hyvityksen korvaavuudesta. Hakemuksessa on esitettävä:

1) tiedot heikennettävästä alueesta, sen luonnonarvoista ja niiden tilasta ennen heikennystä sekä arvio luonnonarvoille aiheutuvasta heikennyksestä;

2) tiedot niistä 103 §:n mukaisesti tuotettavista luonnonarvoista tai 100 §:ssä tarkoitettua suojeluhyvityksestä, jolla luontotyypille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys hyvitetään.

Jos hakijan esittämä hyvitys täyttää 99—101 §:ssä säädetyt edellytykset, Lupa- ja valvontaviraston on hyväksyttävä hakemus. Lupa- ja valvontaviraston on päätöksessä kiellettävä luonnonarvojen tuottamisalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä luonnonarvojen tuottamisalueen rajat. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu päätös on voimassa valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä. Päätöksestä on lisäksi tehtävä merkintä kiinteistörekisteriin.

104 a §

Luontoteko

Maanomistajan 103 §:n mukaisesti luonnonarvoja lisäävillä toimenpiteillä tuotettavia luonnonarvoja tai 100 §:ssä tarkoitettua suojeluhyvitystä voidaan käyttää luontotekona vapaaehtoiseen luontovastuullisuuden osoittamiseen.

Tuotettavien luonnonarvojen oikeudenhaltija voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätöstä luontoteon hyväksymisestä. Jos hakija on sellainen kirjanpitolain 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettu kestävyysraportointivelvollinen hakija, jonka toiminnalla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia, päätöksen edellytyksenä on, että se on kestävyysraportoinnissaan osoittanut välttävänsä ja minimoivansa sekä mahdollisuuksien mukaan hyvittäneensä toiminnassaan luonnonarvoille aiheutuvia haittoja. Lupa- ja valvontaviraston on päätöksessä kiellettävä luonnonarvojen tuottamisalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä luonnonarvojen tuottamisalueen rajat. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu päätös on voimassa valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä. Päätöksestä on lisäksi tehtävä merkintä kiinteistörekisteriin.

Eduskunnan vastaus EV 116/2026 vp

105 §

Poikkeus luonnonarvojen tuottamisalueen suojelusta

Päätöksessä on veloitettava heikennyksen aiheuttaja luonnonarvoja lisääviin toimenpiteisiin, joilla hyvitetään luonnonarvojen tuottamisalueella olevat ja luonnonarvoja lisäävillä toimenpiteillä tavoitellut luonnonarvot.

106 §

Tuotettavien luonnonarvojen rekisteröinti ja tietojen saatavuus

Jokaisella on oikeus saada luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvasta julkisesta rekisteristä tieto tuotettavista luonnonarvoista ja niiden käyttämisestä hyvityksenä tai luontotekona.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan julkiseen rekisteriin tieto tuotettavien luonnonarvojen käytöstä 104 §:ssä tarkoitettuun heikennyksen hyvittämiseen tai 104 a §:n mukaisena luontotekona.

Lupa- ja valvontaviraston on luonnonarvojen oikeudenhaltijan hakemuksesta merkittävä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan julkiseen rekisteriin tiedot:

- 1) tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä;
- 2) tuotettavien luonnonarvojen hallintaoikeuden siirrosta.

107 §

Kustannusvastuu

Heikennyksen aiheuttaja ja luonnonarvojen tuottaja vastaavat kustannuksista, jotka aiheutuvat:

- 1) luonnonarvoja lisäävien toimenpiteiden suunnittelusta ja toteutuksesta;
- 2) viranomaiselle luonnonarvojen tuottamissuunnitelman hyväksymisestä sekä rekisteriin merkitsemisestä.

Heikennyksen aiheuttaja vastaa lisäksi kustannuksista, jotka aiheutuvat:

- 1) heikennyksen arvioinnista;
- 2) luonnonarvoja lisäävien toimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta;
- 3) luonnonarvoja lisäävien toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannasta.

131 §

Luonnonsuojelurikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta oikeudettomasti

---

4) hävittää tai heikentää rajauspäätöksellä määritetyn suojellun luontotyypin esiintymän, erityisesti suojeltavan eliölajin esiintymispaikan, Euroopan unionin tärkeänä pitämän eliölajin esiintymispaikan, uutena tavatun eliölajin esiintymispaikan tai luonnonarvojen tuottamisalueen

Eduskunnan vastaus EV 116/2026 vp

64 §:n 2 momentissa, 77 §:n 2 momentissa, 79 §:n 2 momentissa, 81 §:n 2 momentissa tai 104 §:n 2 momentissa tarkoitetussa päätöksessä määrätyn vastaisesti,

on tuomittava, jollei teko ole luonnonsuojelurikoksena rangaistava, luonnonsuojelurikkomuksesta sakkoon.

134 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta, velvollisuutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta, tukea, avustusta tai vapaaehtoisen hyvittämisen korvaavuutta koskevasta päätöksestä valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla ja toiminta-alueellaan sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Luonnonsuojeluohjelman ja kansallisen ennallistamissuunnitelman hyväksymistä koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on valitusoikeus myös valtakunnallisella yhteisöllä, joka valvoo maanomistajien etua tai edistää luonnon- taikka ympäristönsuojelua. Lisäksi valitusoikeus on myös Saamelaiskäräjillä, jos päätös heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 23.6.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri